

EKONOMİ ALANINDA BÖLGESEL KALKINMA VE UYGULAMALARINI KONU ALAN 1979-2023 DÖNEMİ ÇALIŞMALARININ VOSVIEWER İLE BİBLİYOMETRİK HARİTALAMA ANALİZİ

BIBLIOMETRIC MAP ANALYSIS WITH VOSVIEWER OF 1979-2023 PERIOD WORKS THAT TAKE THE SPEAKING OF REGIONAL DEVELOPMENT AND APPLICATIONS IN THE FIELD OF ECONOMY

Prof. Dr. Musa TÜRKOĞLU¹

Dr. Gülhan DURAN²

ÖZ

Araştırma, "Ekonomi" alanında önde gelen uluslararası dergilerde "Bölgesel Kalkınma" ve uygulamalarını konu alan çalışmaların ağ analizleriyle birlikte bibliyometrik yöntemler kullanılarak akademik yazına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, Şubat 2023'de 1979-2023 yılları arasında "Web of Science (WoS)" veri tabanında "Ekonomi" kategorisindeki dergilerde yayımlanan 6.430 çalışma tespit edilerek analize tabi tutulmuştur. Çalışmaların bibliyometrik analizinde, parametreler belirlenerek ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir. Aynı zamanda haritalama ve görselleştirme çalışması yapılarak VOSviewer programı kullanılmış olup ortak ağ analizi ve iş birliği ilişkileri görselleştirilerek çalışmada yer verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çalışmalar ve atıf sayıları 2015 yılında maksimum seviyede arttığını, "Uluslararası İşletme Bilgi Yönetimi Assoc-Ibima" bu alanda öncü bir dergi olduğu, "Nijkamp, Peter" en çok çalışma yapan ve "Pedregal Diego J." en çok atıf alan yazar olduğu, çalışmaların en çok "Makale" alanında değerlendirildiği, yazım dili olarak "İngilizce" kullanıldığı, çalışmaların büyük çoğunluğunun çoklu disiplinler arasında değerlendirildiği görülmektedir. En önemli bulgulardan bir diğeri ise, yayın yapılan ülke (Rusya) ile en çok atıf alan (İngiltere) çalışma ülkelerinin aynı olmadığı görülmektedir. Son olarak çalışma alanı ve en çok alıntı yapılan çalışmalar alanında Krugman, Lucas ve Porter olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik Analiz, Web of Science, VOSviewer, Bölgesel Kalkınma.

JEL Sınıflandırma Kodları: R11, D85, C38.

ABSTRACT

The research aims to contribute to the academic literature by using bibliometric methods together with the network analysis of the studies on "Regional Development" and its applications in leading international journals in the field of "Economics". In line with this goal, 6,430 studies published in the "Economics" category journals in the "Web of Science (WoS)" database between 1979 and 2023 are identified and analyzed in February 2023. In the bibliometric analysis of the studies, the parameters are determined and specified in detail. At the same time, VOSviewer program is used by performing mapping and visualization work, and common network analysis and cooperation relationships are visualized and included in the study. According to the results of the research, it is seen that the number of studies and citations increased at the maximum level in 2015, "International Business Information Management Assoc-Ibima" is a leading journal in this field, "Nijkamp, Peter" is the author who does the most work and "Pedregal Diego J." is the author who receives the most citations, the studies are evaluated most in the field of "Article", "English" is used as the writing language, and the vast majority of the studies are evaluated between multiple disciplines. Another of the most important findings is that the country of publication (Russia) and the most cited (UK) study countries are not the same. Finally, it is determined that Krugman, Lucas and Porter were in the field of study and the most cited studies.

Keywords: Bibliometric Analysis, Web of Science, VOSviewer, Regional Development.

JEL Classification Codes: R11, D85, C38.

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, musaturkoglu@sdu.edu.tr

² Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Hikmet Tolunay Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü, gulhanduran15@hotmail.com

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

The aim of the study is to review all the research recorded on the basis of the "Web of Science (WoS)" conducted in the last 44 years on "Regional Development" in the field of economics in the international arena from 1979 to 2023. Bibliometric analysis is performed with a sample consisting of a total of 6,430 scientific reports.

Design/methodology/approach:

As a method and data collection tool, the study is based on databases published by international journals. In order to look at the issue from a broader perspective, no index restrictions is made in the WoS database. In the data set created by including all international publications within the scope of "Regional Development" in the field of economy, the only constraint is determined as the "Economics" index in the category area. In the study, all the studies in the WoS database, which have no language restrictions, are included. In the study, it is not preferred as "Title" in the questioning process. As a matter of fact, since the word "Regional Development" is considered not only as a term but also as a subject, "Topic" is selected and questioned. As a result of the inquiry made on 20 February 2023, access to the publications is provided. As a result of the query made with the keyword "Regional Development" in the study, 154,272 publications are reached in all categories. The economics category is selected, and the number of publications is reduced to 6,430 studies. In the study, a parameter for bibliographic examinations is established. The publication years, publisher, collaboration, most preferred keywords, academic productivity, citation network structure, field topic distribution and preferred publication language that characterize the parameters of bibliometry profiles are included in the analysis. Visualization and mapping techniques are used in co-author network analysis, common citation network analysis, common use of keywords, transfer of cooperating countries and institutions.

Findings:

As a result of the analysis, it confirms that despite the fact that the most important publications were written by Krugman, Lucas and Porter many years ago, "Regional Development" is still an important subject of study in the economy. The ranking of the most important publications and authors in the "Regional Development" studies revealed a lot of diversity among the economic topics analyzed. In the field of international publication index, in the field of "Regional Development", the issues of "Human Geography, Economy and Management" have come to the forefront. According to the analyzes made according to the evaluation technique; when the publication years of the studies are examined, it is seen that the number of academic publications in this field has increased with the majority of the studies started to be applied all over the world in 2015. It can be stated that the studies examined have increased especially as of 2017. When examined in terms of the number of studies according to the publishers, it is determined that "International Business Information Management Assoc (Ibima)" ranked first with the highest H-index of 815 (33.71%) with the highest number of (180) studies. At the same time, it is possible to see that the publishing organizations working in the field of "Regional Development" have changed over the years. In the distribution of the topics cited in international journals published in the field of "Regional Development", it is seen that the first place is the reference to human geography (1,466) and the second place is the economy (750). As a result of the common citation network analysis of the journals, it is seen that the studies with the most common citations are regional studies (5,258). In addition, the author with the most publications is seen as "Nijkamp, Peter". As a result of the analyzes, the most used keyword is "Regional Development" with 1,237 uses; followed by "Entrepreneurship" with 128 times, "Region" with 134 times, "Innovation" with 119 times, "Regional Policy" with 108 times and "China" with 112 times. When evaluated on the basis of countries; according to the number of published studies, it is seen that the country with the most publications is Russia with 722 studies, followed by the Czech Republic with 598 studies and the UK with 565 studies. It is possible to state that the articles made by the authors in the UK received the most citations, followed by the USA with 475 citations and Germany with 269 citations. Network analysis is included in terms of the cooperation of countries. The top 5 countries with the most broadcasts are the UK, the USA, Spain, China and Germany, respectively. Although the UK cooperates with almost all countries, the countries with which it cooperates the most are the USA, Switzerland, the Netherlands, Scotland and Norway. Another important result is that the most published study (Russia) and the most cited study (UK) countries are not the same. Another important result is that the institution that publishes the most studies is "Bucharest University of Economic Studies", "Russian Academy of Sciences" and "University of London".

Conclusion and Discussion:

As a result of the analyzes, it is concluded that the most used keywords are "Regional Development, Entrepreneurship, Region, Innovation, Regional Policy, Economic Growth, China, Competition, Region". These keywords provide an important insight into the trends of regional applications and research that would take place in the field of economics in the future. The most important constraint in the study is the limited number of the studies selected. The studies included in the analysis are selected from the WoS database. It may be suggested that future studies can be carried out by duplicating databases or by combining topics. At the same time, different results can be reached on issues such as the most used keyword, the most published and the most cited journal, author, institution and country. However, it is possible to reach different results by using different keywords outside the scope of the study. Another constraint is that the analysis is performed by including all the studies as a type of document. Finally, different results would be reached as a result of questioning the studies in which the keywords used in the study are used together without category restriction in the WoS database.

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle meydana gelen rekabet gücü algısı bölgesel kalkınma kavramı ile bütünleşerek mikro düzeyde merkezîyetçi kalkınma kurallarının yerini almıştır. Bölgesel ekonomilerde değerlendirilen bu önemli değişim hareketinin ulusal yaklaşımdan, bölgesel yaklaşıma dönüştüğü görülmektedir. Küreselleşmenin etkisi olarak görülen bu algı eğilimi yerelleşmenin ve kalkınmanın iktisadi alanda popüler olmasına ve araştırmacılarca “Bölgesel Kalkınma” kavramı önemli görülerek araştırılmasına zemin hazırlamıştır. Bu çalışmada, “Bölgesel Kalkınma” konusunda yapılan çalışmalara genel bir bakış açısı sağlanmak istenmiş; ekonomi alanında “Bölgesel Kalkınma” özelinde geniş kapsamlı değerlendirmede bulunan bir çalışmaya ise henüz rastlanmamıştır. Bununla birlikte, mevcut çalışmalar çoğunlukla “Bölgesel Kalkınma (Regional Development)”, “Girişimcilik (Entrepreneurship)”, “Bölge (Region)”, “İnovasyon (Innovation)”, “Bölgesel Politika (Regional Policy)”, “Ekonomik Büyüme (Economic Growth)”, “Çin (China)”, “Rekabet (Competitiveness)” ve “Bölge (Regions)” anahtar kelimelerinde yoğunlaşmıştır. Uluslararası literatürde bu anahtar kelimeleri birlikte kullanan çalışmaya rastlanmamış olup ekonomi alanında bu kapsamda “Bölgesel Kalkınma” ve uygulamalarını konu alan bibliyometrik çalışmaların tek bir bölgeye ait ve farklı istatistiksel analizler ile ele alındığı görülmüştür. Bu yönüyle bu çalışmanın bu alandaki bilgi birikimine katkı sağlayacağı ve uygulayıcılar ile gelecekteki araştırmacılara yol gösterici nitelikte öncü bir çalışma olacağı düşünülmektedir. Tüm niteliksel araştırmalarda olduğu gibi “Bölgesel Kalkınma” kavramı ekonominin geçtiği her alanda kullanımı giderek yaygınlık kazanmakta ve bu alanda yapılan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı ekonomi alanında en önde gelen uluslararası dergilerde “Bölgesel Kalkınma” ve uygulamalarını konu alan çalışmaların bibliyometrik verilerle incelenmesi ve ağ analizleriyle ilişkilerin ortaya çıkarılması olarak ifade edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda, uluslararası platformda önde gelen ve yaygın olarak bilinen veri tabanlarından biri olan “Web of Science (WoS)” veri tabanı kullanılarak Şubat 2023’de belli kısıtlamalar dâhilinde toplam 6430 çalışmaya ulaşılmış, analizlerde bu çalışmaların betimsel istatistikleri kullanılmış ve devamında ağ analizleriyle ilişkiler ortaya çıkartılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bölgesel kalkınma; ekonomi, teknoloji, politika, kültür, toplum ve belirli bir yerin çevresel ve jeofizik özellikleri arasındaki iş birliğine dayanan, toplumsal inşayı amaçlayan bir bölgenin aktörlerinin bireysel ve kolektif girişimlerini bütünleştirir yapıdaki olgudur (Cepal, 2020). Temel amacı, kurumsal uyum yaratmak için endojen kapasiteleri belirlemek ve aktörler arasında ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalışan ağlar inşa etmek, bölgedeki sürdürülebilir kalkınmanın farklı boyutları arasındaki sistemik yaklaşımı uygulamaktır (Cattullo, 2007, s. 6). Teorik temeller, yerel ekonominin ve gelişme kutuplarının, yerelleştirme teorisinin, yeni sanayi bölgeleriyle kümelenmelerin ve toplumsal inşanın gelişimine dayanmaktadır (Schejtman ve Berdegué, 2004, s. 46). Temelinde; rekabetçilik, teknolojik inovasyon, kurumsal kalkınma hem içeride hem de dışarıda mal ve hizmetlere olan talep (ihracat tabanlı teoris), kentsel-kırsal bağlantılar ve farklı düzeyleri yeniden doğrulayan ilişkilerin konsolidasyonundan sosyal inşaat gibi bölge ve aktörler ile kurumlar güçlü bir şekilde bağlantı kuran konular tanımlanmaktadır (Standar ve Kozera, 2019, s. 5848). Bölgesel kalkınmanın serüveni özellikle 1950’lerden itibaren gündeme gelerek bölgesel planlama ve politikalar kavramları ile yer edindiği görülmektedir. Ulus ve devletlerin ortaya çıkışı, ekonomik şartların eşitsizliğinin sonucu olarak doğduğu düşünülebilmektedir (Eraydın, 2004, s. 126). İlerleyen dönemlerde özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası süreçte modern tüketim toplumu kavramı ve refah devleti kavramları Amerika ve Avrupa da el kitaplarında yerini aldığı görülmektedir (Scott, 2000, s. 485-486). İktisatçıların bu denli önem kazandığı ve refah toplumu kavramlarını mekân boyutuna indirgemeye 20.yy da başladığı ve bu alanda bölge kavramlarının mekân boyutuyla değerlendirildiği söylene bilir (Yavan, 2007, s. 109-111). Bu dönemde iktisatçılar endüstriyel yerleşim yeri, arazi kurulum yeri ve türleri, merkezi yerleşim ve sistemleri, kentleşme gibi kavramlara önem vererek eleştirel boyutta bölge kavramı ele alınmıştır (Scott, 2000, s. 486). 1970 döneminde ise yaşanan petrol krizleri ve geleneksel ekonomilerde yaşanan düşüş “Yeni Coğrafya” kavramı ile tanışılmasına ve bölge kavramına yeni bir boyut kazandırmıştır (Kumral, 2006, s. 275). Devam eden dönemlerde küreselleşme ve ekonomik coğrafya etkilerinin hüküm sürmesi bölgesel uzmanlaşma kavramını dile getirerek ele alınmasını sağlamaktadır (Amin, 1999, s. 368). Günümüze gelindiğinde sanayileşme ve rekabetin getiri olarak değerlendirilen sürdürülebilirlik kavramı bölgesel alanda değerlendirilmektedir. 2030 gündeminde; insana yakışır ve sürdürülebilir kalkınmanın inşasında sıklıkla kullanılan terim etrafında üretilebilecek çok sayıda tartışmaya rağmen “Bölge” kavramının önemli bir oyuncu olduğu belirtilmektedir (Ciolac vd., 2019, s. 1467). Bununla birlikte bölge; mülk edinme duygusuyla, bireysel ve kolektif beklentilerle, bölgenin yerelden küresel

farklı ölçeklerdeki çoğulluğunu dikkate alan ekonomik kalkınmanın temellerini hem kentsel hem de kırsal endojen kapasitelere entegre eden canlı bir organizma olarak düşünülebilir. Dünyada çok az ülke kırsal yoksulluğu azaltmayı başarmıştır; Latin Amerika'da ve dünyanın diğer bölgelerinde, kırsallık yoksullukla eş anlamlıdır. Bu nedenle, bu tür bölgelerin geliştirilmesi teşvik edilmelidir (Chiriboga, 2010, s. 11). Kırsal bölgesel kalkınma ile kültürel kimlik arasında güçlü bir bağ vardır, küreselleşmiş bir dünyanın homojenleşmesinin gerektirdiği kültür ve geleneği kaybetme riskine rağmen, bölgede mevcut ürün ve hizmetlere kırsal alanından değer vermek ve ekonomik kalkınmayı farklı seviyelerde teşvik etmek öncelikli amaçtır (Ranaboldo, 2006, s. 4). Kavramsal açıdan araştırmacılar kırsal bölgesel kalkınmayı tanımlamışlardır. Schejtman ve Berdegué (2004) tarafından "Süreç" olarak tanımlanarak "kırsal yoksulluğu azaltmak için belirli bir kırsal alanın üretken ve kurumsal dönüşümüdür" şeklinde ifade edilmektedir. Sonuç olarak, bölge protagonist kazanırdır. Çünkü hem yerel hem de bölgenin dışındaki aktörler ve kurumlar arasındaki uyuma dayanarak, bölge ekonomisini sürdürülebilir ve rekabetçi bir şekilde ifade etmek için endojen kapasitelerin kullanılmasına dayanmaktadır. Toplumun kırsal veya kentsel alanlardaki evrimini ve bilimle ilişkisini anlamak için çeşitli metaforlar inşa edilmiştir. Bu yüksek etkili metaforlardan biri Pierre de Bordieu tarafından; toplumun aktörlerin veya ajanların uğruna savaştığı kendi sermaye biçimlerine sahip nispeten homojen ve özerk alanlara bölündüğünü belirten önerisidir (Bordieu, 1975, s. 209). Sermaye, para ve mallar gibi maddi formları ve ilişkisel sermaye gibi maddi olmayan formları içerir. Toplum gibi bilim de bilimsel alt alanlardan oluşan bir alan olarak anlaşılabilir. Bilimsel alanlar genellikle disiplinlere / uzmanlıklara ayrılır, örneğin, sanatsal bir alan sanat türlerine, okullara vb. ayrılabilir. Bilimsel alanda habitus, ajanlar tarafından paylaşılan eğilimlerdir (dil, yayımlar, iş birliği uygulamaları vb.). Bilimsel ajanların ve alanın kendisinin algısını, anlayışını ve eylemlerini şekillendirirler. Sosyal grupların evrimini dilbilimsel, sosyal veya ekonomik değişkenler aracılığıyla incelemek ve anlamak mümkün olduğu gibi, araştırma alanlarındaki ilişkileri ve değişimleri, bir çalışma alanının kavramlarını, metodolojilerini, teknolojilerini ve belirli tekniklerini temsil eden dilbilimsel terimlerin (Callon vd., 1991, s. 158) veya bileşenlerinin analizi yoluyla anlamak mümkündür. En çok çalışılan dilbilimsel bileşenler arasında, akademisyenlerin kişisel bakış açısını yansıtan yazar anahtar kelimeleri WoS ve Scopus gibi uzmanlaşmış dergilerin ve veri tabanlarının editörleri tarafından indekslenen anahtar kelimeler ile bulunmaktadır. Dilin bir çalışma alanındaki evrimini anlamının yollarından biri, her dönemde olgun ve ortaya çıkan kelime veya terim ağlarının bilimsel olarak görselleştirilmesi yoluyla tematik evrimi incelemektir (Chen, 2003). İlişkilendirme ve kümelemenin istatistiksel tekniklerini kullanarak, akademisyenler arasında sık sık ilgi çeken sorunları temsil eden dilsel ifadelerden oluşan tematik grupları tanımlamak mümkündür. Bölgesel kalkınma araştırma alanına odaklanan bilimsel yayın dinamiklerinin akademik anlayışı, konular ile araştırma alanlarının ortaya çıkması ve azalması arasındaki ilişkiyi tanımlamak ve incelemek için daha somut fırsatlar sağlamıştır. Birçok çalışma, benzer bir yaklaşım kullanarak çevresel (Flandoli ve Romero-Riaño, 2020, s. 166), sosyal medya (Gil-Quintana, 2021, s. 1624) ve siber güvenlik (Gutiérrez-Portela vd., 2021, s. 195) gibi araştırma alanlarında bu yönü ele almaktadır. Tersine, sosyal bilimlerde problem odaklı bir bilgi alanının evrimi, araştırma topluluğunun kendisinin entelektüel araştırma geleneği / paradigması / araştırma programından etkilenir. Öte yandan ilgili bilgi alanlarındaki gelişmelerden de kaynaklanmaktadır. Bilimdeki habitus, araştırma çizgilerini araştırma nesnelere (konuların) bir kısmının seçimine yönlendiren, çözülecek problemlerin tasarımını ve çözülecek problemlerin tasarımında uygulanacak kriterleri öneren pedagojik eylemler üretir (Bordieu, 1975, s. 209). Bu tanımlama, Thomas Kuhn'un normal bilim dönemlerinde, bir devrimin meydana gelmesine ve önceki paradigmanın ikamesine kadar uzun bir süre hüküm süren bir paradigma olduğunu belirttiği varsayımlarına belirli bir yakınlığa sahiptir (Kuhn, 2019). Bir paradigma; teoriler, araştırma yöntemleri, varsayımlar ve bir alana meşru katkılar oluşturan standartlar dahil olmak üzere ayrı bir kavram veya düşünce kalıpları kümesidir. Bölgesel kalkınma araştırması konusunun evrimi hakkında çeşitli literatür incelemeleri tespit edilmiştir. Mevcut incelemelerin çoğu, forumlar, röportajlar (Taccone, 2020, s. 1487) ve kamu politikası belgelerinin analizi (Quintá vd., 1970, s. 277) gibi araçlardan nitel analiz ve manuel içerik analizine (Torre, 2015, s. 274) odaklanmaktadır. Bölgesel kalkınma konusunun evriminin analizini ele alan makine tabanlı yöntemlerle desteklenen nicel çalışmalara dair çok az kanıt vardır. Bu boşluğun belirlenmesine dayanarak, mevcut araştırma bilimin haritalandırılmasıyla disipline akademik bir katkı olarak geliştirilmiştir. Disiplinle bağlantılı tematik gruplar ile geliştiği yeni alanlar ve yönler arasındaki etkileşimi anlamak için bölgesel kalkınma araştırma konularının evrimini tanımlamak önemlidir. Bilimsel literatürün içerik analizi çalışmalarının sonuçlarını iyileştirmek için çeşitli stratejiler uygulanmaktadır. Bu stratejilerden biri, araştırma alanlarının ve kalıplarının anlaşılmasını genişletmek için büyük miktarda literatürü taramak için bir yöntem olarak anlaşılan "Araştırma Profilleme" olarak adlandırılır (Martinez vd., 2012, s. 658). Bu yaklaşımı uygulamak için, belgelerin yayımlanmasına en fazla katılımı olan ülkelerin, kurumların ve yazarların belirlenmesini sağlayan genel bir araştırma profili oluşturulmuştur (Porter vd.,

2002, s. 353). Çalışma, WoS veri tabanından çıkarılan istatistikleri özetleyerek bir profil oluşturma yani vaka çalışması olarak sunulmaktadır. Görselleştirmeye nitel yaklaşımın ve araştırma profilinin nicel yöneliminin birleşimi, olarak araştırma alanında bir katkı oluşturmak için kaynaklardan elde edilen büyük miktarda bilginin karmaşıklığını, bölgesel kalkınma ile ilişkili kavramların kökenini izlemenin mümkün olduğu yerlerde, bir bilgi seçerisi yaklaşımı yoluyla soyutlamaya izin verildiğini görmemize aracılık etmektedir.

3. BİBLİYOMETRİ KAVRAMI

Bibliyometri kavramını ilk olarak araştırmacı “E. Wyndham Hulme’nin”, “İstatistiksel Bibliyografya” çalışması ile ele aldığı bilinmektedir (Pritchard, 1969, s. 347-348). Araştırmacılar literatürde 1890’lı yıllarda da kavramın ele alındığını belirterek belirli bir zaman dilimi belirtmemektedir (Sengupta, 1992, s. 75). Bazı çalışmalarda ilk olarak 1917 yılında Cole ve Eales tarafından 1550-1860 yılları arasında yapılan çalışmaların analiz edildiği görüşü hakimdir (Cole ve Eales, 1917, s. 579). Pritchard’ın 1969 yılında “İstatistiksel Bibliyografya veya Bibliyometri” çalışması ile “Bibliyometri” kavramını irdeleyerek araştırmacılara sunduğu görülmektedir (Pritchard, 1969, s. 347-348). Diğer çalışmalarda ise 1981 yılında Potter’in ele almış olduğu her türlü yazarın yazılı iletişim dökümünü ele aldığı istatistiksel bir çalışma olduğu belirtilmiştir. 1983 yılında ise Machlup ve Mansfield’in literatür taraması ve istatistiksel çözümleme çalışmasına dikkat çekmektedir (Broadus, 1987, s. 374). Aynı zamanda ilgili alan yazın incelendiğinde bibliyometrinin çıkış noktası kadar kavram tanımlamasının da farklı olduğu görülmektedir. Broadus’a (1987) göre; bibliyometri “fiziksel olarak yayınlanan çalışmaların matematiksel dokümanlar ile ayrıştırılması” olarak tanımlamıştır. Kavram tanımlamaları 2000’li yıllarda ise ekonometrik ve istatistiksel modeller olarak ele alındığı görülmektedir. Grant vd.’ne göre (2000), “çeşitli birçok disiplinin daha önceden yayınlanan çalışmalarının gelecek de yayınlanacak çalışmalara literatür oluşturacak nitelikte kalıplaştırılarak analiz edilmesi” olarak nitelendirilmiştir (Cobo vd., 2011, Carvalho vd., 2013; Bonilla vd., 2015; Neely, 2005; Wagstaff ve Culyer, 2012; Chun-Hao ve Jian-Min, 2012). Norton (2001), bibliyometri bilgi aktarım ölçüsü olarak değerlendirilmeli ve araştırmacıların sonuçları yararlı bir araç olarak değerlendirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kavramsal olarak ele alınan bibliyometri kavramını kısaca belirtmek gerekirse; önceden sınırları çizilmiş bir disiplinin, alternatif yöntemlerle ele alınarak istatistiksel bir analiz çerçevesinde değerlendirilmesi olarak belirtilmektedir (Kartal, 2018, s. 177). Bu sayede bir disiplinin belirli bir zaman diliminde ele alınış ve yaşanan değişimlerinin konu dağılımı ile bütünleşmesini görmede yardımcı olan önemli bir döküm aracı olarak nitelendirmek mümkündür (İnceoğlu, 2014, s.34). Bu durumda verilerin elde edilmesi ve örneklem sınırlılıklarının da çizilmesi önemli görülmektedir. Bibliyometri çalışmaları hangi türde ve kategoride değerlendirildiği bu açıdan ele alındığında bilimsel bir ağ şeması oluşturduğu belirtilmektedir (Thelwall, 2008, s. 606). Bundan dolayı bibliyometri çalışmaları; yazar, çalışma türü, atf, kurumlar, organizasyonlar, aktarım dili, nitelendirilen bölge, ulusal ve uluslararası nitelikler, cinsiyet, aktarım sayfası, erişebilirlik, iş birliği yazar ve ülkeleri gibi birçok açıdan belirtilen sınırlılıklarla nicel (analitik) aktarım veya nitel (gözlem) aktarım olarak değerlendirilmektedir (Ding, 2011, s. 187). İçerik analizi olarak nitelendirilen yeni çalışmaların oluşması, farklı disiplinlerin hangi zaman diliminde ağırlıklı olarak ele alındığını ve ekonomik faaliyetler, kriz dönemleri, salgınlar, küresel ölçekte etkileşim vb. şok etkili politikalar döneminde ağırlıklı ortalamalarını belirlediği görülmektedir (Zupic ve Čater, 2015, s. 458). Bilimsel ve akademik yayınların çözümsel odaklı yaklaşımı tercih etmesi ve gelecek dönemlerde faydalanılması açısından oluşturulan döküm ve içeriksel analizler bibliyometri alanında değerlendirilerek katkı sağladığı görülmektedir (Depren vd., 2018, s. 5). Aynı zamanda bibliyometri yöntemleri bir çok alternatif analiz yöntemlerini de beraberinde getirmektedir. Nitel yaklaşıma göre anket, gözlem ve mülakat gibi tekniklere dayandırılan aktarımların yanında nicel yaklaşım olarak nitelendirilen yazılım programları ile aktarım söz konusudur (Zupic ve Čater, 2015, s. 430). Çalışmaların nicel ağırlıklı ele alındığı da literatür incelemesinde ağırlıklı olarak görülmektedir. Nicel açıdan değerlendirmelerin de kendi içerisinde kategorisel bir ayrıma gittiği görülmektedir. Köseoğlu vd.’ne (2015) göre iki tür nicel bibliyometrik yöntem olduğu belirtilmektedir. Bunlardan ilki çalışmanın portresi yani içerik analizini ölçmeye yönelik ölçütlerdir. Diğer ise iş birliği içerisinde değerlendirilen ortak atf, yazarlık ve anahtar kelimeler dizini yöntemidir. Benckendorff (2009) ve Benckendorff ve Zehrer (2013) ise değerlendirmelerin yazılım programları ile desteklenen teknikleri ayırarak belirtilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Değerlendirmelerin tekniksel ayrımını verimlilik ile değerlendiren ölçütler; hybrid ve h-index gibi teknikler olduğu ve değerlendirilmesi yapıldığı belirtilmektedir (Hall, 2011, s. 21). İlişki tekniği olarak belirtilen yöntemler sayesinde yazarlar, anahtar kelimeler, çalışma başlıkları, ortak atf, ortak yazarlık vb. analizleri kapsamaktadır (Benckendorff ve Zehrer, 2013, s. 126). Analizlerin teknik olarak değerlendirildiği birçok yazılım programı da bulunmakta ve geliştirildiği de görülmektedir. Çalışmanın ana temelinde yer alan “VOSviewer” programı, NeesJan van Eck ve Ludo Waltman tarafından geliştirilmiştir. Program; çalışmaların ağ,

metinsel ve bibliyografik haritalarını oluşturulmasına yardımcı olan görselleştirme yazılımıdır. Program ücretsiz olarak açık erişime sunulan (www.neesjanvaneck.nl/vos/) bilimsel haritalama tekniği olarak değerlendirilmektedir. Van Eck ve Waltman (2010, s. 536), çok sayıda yazılım programının aksine VOSviewer'in haritasal ve grafiksel gösterimde yer alan akademik yazın ve üreticilerine özen gösterdiği belirtilmektedir. Verilerin büyüklüğü ve oluşturulan haritaların kapsamının genişliği oldukça kolay bir biçimde görselleştirilerek bilimsel alanda katkı sağladığı belirtilmektedir. Program temelinde; ortak yazarlık, atıf, birlikte oluşma, bibliyografik eşleşme ve ortak atıf gibi, yazar, bölge, ülke, döküm, kurum ve anahtar kelime olarak dokümanları analiz etmektedir. Aynı zamanda Lens, Dimension, Web of Science, EndNote, Scopus, RIS ve RefWorks gibi veri tabanları ve referans yöneticisi programlarından elde edilen verilerden yararlanabilmektedir (Van Eck ve Waltman, 2022, s.3). Söz konusu program son on yılda birçok disiplin araştırmalarında kullanılmış olduğu görülmektedir. Bunlar; mimarlık ve mühendislik (Bornmann ve Haunschild, 2016), sağlık ve sağlık yönetimi (Imani vd., 2019), iktisadi ve idari bilimler ile sosyal ve beşeri bilimler (Santos vd., 2018), filoloji ve güzel sanatlar (Onyancha, 2018; Ho ve Ho, 2015), fen bilimleri, eğitim ve matematik (Tomaszewski, 2020; Wang vd., 2017), spor bilimleri (Yamanaka vd., 2021), planlama ve tasarım (Zhao vd., 2019), ziraat ve su ürünleri ve orman (Trivedi, 2019), hukuk ve ilahiyat (Gurpur vd., 2021; Rusydiana vd., 2021), gibi bilimlerde çok sayıda araştırmada kullanıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların ortak özellikleri ise yazar, kaynak, ülke, özet, anahtar kelime, ortak atıf, ortak yazarlık, atıf ağı olduğu anlaşılmıştır. Çalışmaların gün geçtikçe artması düşünüldüğünde VOSviewer programı hakkında kılavuz niteliğinde yayımlar da uluslararası ve ulusal düzeyde ele alındığı görülmektedir (Artsın, 2020; Orduña-Malea ve Costas, 2021; McAllister vd., 2022; Van Eck ve Waltman, 2022).

Çalışma VOSviewer kullanımı ile birlikte ilişki teknikleri kullanılarak ortak kelime, atıf, yazarlık ve bibliyografik eşleştirme gibi görsel analizleri ele almaktadır. Sırası ile ele alınan analizler şu şekilde parametrelendirilmiştir.

- Ortak Atıf: En az iki yayının aynı kaynaktan gelip gelmediğini atıf yapılan eserin temel alındığı haritalama işlemidir (Van Raan, 2004, s. 41). Temel amaç iki yayın eğer aynı çalışmadan alındıysa, bu yayınlar içerik bakımından birbirine yakın çalışmalar olarak değerlendirilen varsayımı içermektedir (Zupic ve Čater, 2015, s. 431). Çalışmalar ve yazarlar açısından değerlendirilebileceği gibi (McCain, 1990; White ve Griffith, 1981; White ve McCain, 1998) yayın kuruluşları ve dergiler açısından da (McCain, 1991) değerlendirilebilir. Kuruluşlar ve dergileri bilimsel açıdan uyumlu ve aynı temelleri yansıtmayı yansıtmadığını temel almaktadır (Zupic ve Čater, 2015, s. 431).
- Ortak Yazarlık: En az iki çalışmada bir araya gelen yazarların durumunu ortaya çıkaran (Lu ve Wolfram, 2012, s. 1974) bilimsel açıdan iş birliği ilişkisini ve araştırmacıların uygunluğunu temel alan varsayım olarak değerlendirilmektedir (Zupic ve Čater, 2015, s. 440).
- Anahtar Kelimeler: güncel araştırma alanlarını ve yöntemlerini ne sıklıkta kullanıldığını göstermektedir (Wang vd., 2019, s. 724). Görsel haritalama tekniğinde çizgilerin kalınlığı ile ifade edilerek ne sıklıkla kullanıldığını göstermektedir (Trotta ve Garengo, 2018, s. 114).

3.1. Bölgesel Kalkınma Konusunda Bibliyometrik Çalışmalar

Ekonomi alanında bibliyometrik çalışmalar diğer alanlara göre çok fazla değildir. “Bölgesel Kalkınma” konusunda en etkili dergilerde yayınlanan makalelerin bibliyometriğini (Galeano-Barrera vd., 2022; Çelikkaya ve Demirgil, 2019; Demirgil ve Çelikkaya, 2019), inceleyen çalışmalar mevcuttur. Aynı zamanda ekonomi alanında belirli bir bölgeye veya ülkeye odaklanan bibliyometrik çalışmalar da mevcuttur. Söz gelimi; Ho vd., (2022) yaptıkları çalışmalarında “Vietnam Kalkınma Ekonomisi” konusunda 2008-2020 yıllarını kapsayan dönemde yayınlanan çalışmaların bibliyometrik profilini değerlendirmiştir. Bölgesel kalkınma alanında en kapsamlı araştırmayı Galeano-Barrera vd., (2022), tarafından ele alınmıştır. Bölgesel kalkınma konusundaki Scopus, Science Direct, Ebsco ve Web of Science ile açık erişime sahip Lens ve Boyut platformlarında yer alan çalışmaların karşılaştırması yapılmıştır. Çalışmaların dağılım kümeleri ve yayın platformlarının hangi konuda daha yoğun veri barındırdığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda anahtar kelime birlikte oluşum teknikleri uygulanmış ve çalışma alanındaki değişim kalıplarını soyutlamak için kümelerin bağlantı gücü ve yoğunluk-merkezilik göstergeleri kullanılmıştır. Diğer bir bibliyometri çalışması Çelikkaya ve Demirgil (2019) tarafından yapılmıştır. Türkiye Yüksek Öğrenim Kurumu tez merkezi veri tabanında yer alan “Bölgesel Kalkınma” alanında hazırlanmış lisansüstü tezleri ele almışlardır. Çalışma; 1989-2019 yılları arasında “Bölgesel Kalkınma” konulu 269 adet lisansüstü tez ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Demirgil ve Çelikkaya (2019), sosyal ağ analizi ilişkisi derecelerini belirleyen bir başka çalışmada da “Bölgesel Kalkınma” konusunu ele alarak 1975-2017 yılları arasında SCI, SSCI ve AHCI

indeksinde ele alınan Türkiye adresli yapılmış 158 yayın değerlendirmiştir. Yapılan çalışmalardan farklı olarak kısıtlama getirmeksizin WoS veri tabanına kayıtlı uluslararası yayınların tür çeşitliliği yapılmaksızın ele alınması ve sonuçların hangi dönemlerde değişime uğradığını tespit edebilmektedir.

3.2. Yöntem

3.2.1. Veri Tabanı ve Dergi Seçimi

Yöntem ve veri toplama aracı olarak bu çalışmada, uluslararası dergilerin yayınlamış olduğu veri tabanları baz alınmıştır. Temel amaç; “Ekonomi (Economics)” alanında yer alan “Bölgesel Kalkınma (Regional Development)” konulu yayınlanmış çalışmaları bibliyometrik olarak incelemektir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak çalışmaların elde edileceği veri tabanına karar verilmesi gereklidir. Araştırmacılar arasında tercih edilen veri tabanları belirlenerek en fazla tercih edilen iki veri tabanı belirlenmiştir (Muhuri vd., 2019, s. 219). En etkili ve verim açısından kabul gören (Mulet-Forteza vd., 2019, s. 820) veri tabanı Web of Science (WoS) olduğu, veri tabanında 15.000’den fazla dergi ve 50 milyondan fazla çalışmanın yer alması tercih sebebini oluşturmuştur (Merigó vd., 2015, s. 2647). Çalışmada “Ekonomi (Economics)” kategorisinde 1000’den fazla çalışmanın yer alması da WoS’u seçme nedeni olarak belirlenmesine yardımcı olmuştur. Ele alınan konuya daha geniş bir perspektiften bakabilmek amacıyla WoS veri tabanında herhangi bir endeks kısıtlaması yapılmamıştır. Ekonomi alanında “Bölgesel Kalkınma” kapsamında yer alan uluslararası tüm yayınlar dahil edilerek oluşturulan veri setinde tek kısıt kategori alanında “Economics” endeksi olarak belirlenmiştir.

3.2.2. Veri Toplama ve Analiz

Bilimsel belgeler araştırmacılar tarafından kitaplar, derlemeler ve bildirimler vb. hakem değerlendirmesi ile yayımlanan “Onaylı Bilgi” kabul edilen çalışmalar olarak nitelendirilmektedir (Ramos-Rodríguez ve Ruiz-Navarro, 2004, s. 982). Bundan dolayı belge türü olarak yayımlanmış çalışmalar analize dahil edilmiştir. Çalışmada herhangi bir dil kısıtlamasına gidilmemiş WoS veri tabanında yer alan tüm çalışmalar dahil edilmiştir. Çalışmanın temelinde ekonomi alanında “Bölgesel Kalkınma” kapsamında yayımlanan en fazla sayıda çalışmaya ulaşılarak yıllar içerisinde gelişimini değerlendirebilmektir. Bundan dolayı herhangi bir zaman kısıtlamasına da gidilmemiştir. Çalışmada sorgulama sürecinde “Title” olarak tercih edilmemiştir. Nitekim “Regional Development” kelimesi tek başına bir terim olarak değil aynı zamanda bir konu olarak değerlendirildiği için “Topic” seçilerek sorgulama yapılmıştır. Sorgulama WoS editörleri tarafından uygun görülen “tırnak işareti” içerisinde belirtilerek oluşturulmuştur. 20 Şubat 2023 tarihinde yapılan sorgulama sonucunda yayınlara erişim sağlanmıştır. Çalışmada “Regional Development” anahtar kelimesiyle yapılan sorgulama sonucunda tüm kategorilerde 154272 yayına ulaşılmıştır. Economics kategorisi seçilerek yayın sayısı 6430 çalışmaya indirilmiştir. Çalışmada bibliyografik incelemeler için bir parametre oluşturulmuştur. İlk adım olarak yapılan yayınların sayısı ve toplam atıf sayıları dikkate alınarak veri seti sıralaması yapılmıştır. Yayın ve atıf sayılarının bibliyometrik göstergelere dahil edildiğini Frenken ve Hoekman (2014, s. 130) çalışmasında göstermektedir. Yayın ve atıf sayılarını H-index’i ile değerlendirilmesi Seeber vd. (2019, s. 480) bibliyometrik çalışmalarda verimliliği arttırdığını ve gerekli gösterge araçları arasında olduğunu belirtmektedir. Çalışmanın diğer parametreleri bibliyometri profillerini nitelendiren yayın yılları, yayıncı kuruluş, iş birliği, en çok tercih edilen anahtar kelimeler, akademik üretkenlik, atıf ağ yapısı, alan konu dağılımı ve tercih edilen yayın dili analizde yer almaktadır. En fazla atıf alan yazarlar ve yayımlanan çalışmalar WoS veri tabanından belirlenerek sıralaması yapılmış yıllık ortalama atıf sayısı belirtilmektedir. Burada temel amaç atıf alan yazar ve çalışmaların yıllar içerisinde değişimini ve çalışmaların analizlerinde önemli görülmesidir. Bu nedenle, çalışmada değerlendirme tekniğine de yer verilmektedir. Bibliyometrik analizlerin görselleştirilmesinde Citespace (Chen, 2006), Gephi (Bastian vd., 2009) ve Visualization of Similarities (VOS) viewer (Van Eck ve Waltman, 2010) programları sıklıkla kullanılabilir. Çalışmada, Van Eck ile Waltman tarafından geliştirilen ücretsiz bir yazılım programı olan VOSviewer programı kullanılmıştır (Van Eck ve Waltman, 2010, s. 523). Görselleştirme ve haritalama teknikleri ortak yazar ağ analizi, ortak atıf ağ analizi, anahtar kelimelerin ortak kullanımı, iş birliği yapan ülke ve kurumların aktarılmasında yararlanılmıştır. Literatürde yer alan ve oluşturulan parametreler ışığında belirlenen sorular aşağıda yer almaktadır:

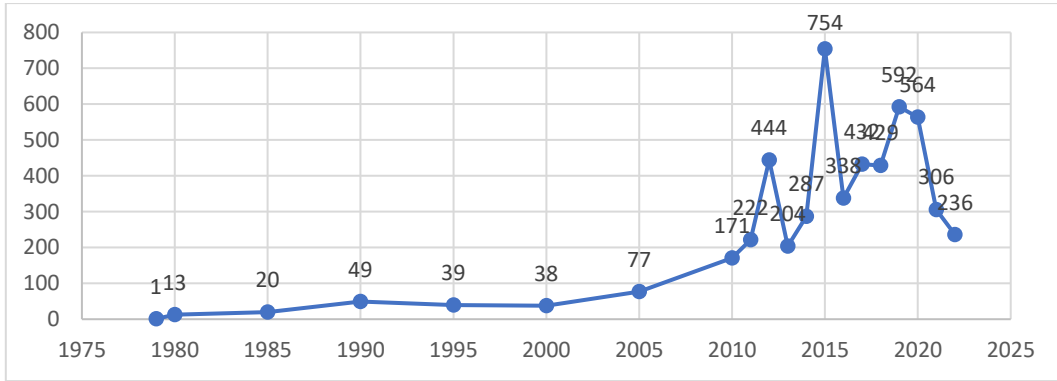
- Yıllara göre çalışmaların dağılımı nasıldır?
- Çalışma Türlerine göre dağılım nasıldır?
- Yayımlandıkları dergilere göre çalışmaların dağılımı nasıldır?
- Dergilerin Atıf Konularına Göre Dağılımı?

- Dergilerin ortak atıf ağının yapısı nasıldır?
- Yazarların çalışmalarının dağılımı nasıldır?
- Yazarların ortak yazarlık ağ yapısı nasıldır?
- Anahtar kelimelerin ortak kullanım ağ yapısı nasıldır?
- Hangi ülkeler en fazla katkıyı sağlamaktadır?
- İş birliği yapan ülkelerin ağ yapısı nasıldır?
- Çalışmaların yayın dili?
- Çalışmaların araştırma alanları?
- Hangi kurumlar en fazla katkıyı sağlamaktadır?
- İş birliği yapan kurumların ağ yapısı nasıldır?
- En fazla atıf alan çalışmaların ağ yapısı nasıldır?
- Yıllara göre çalışmaların dağılımı nasıldır?

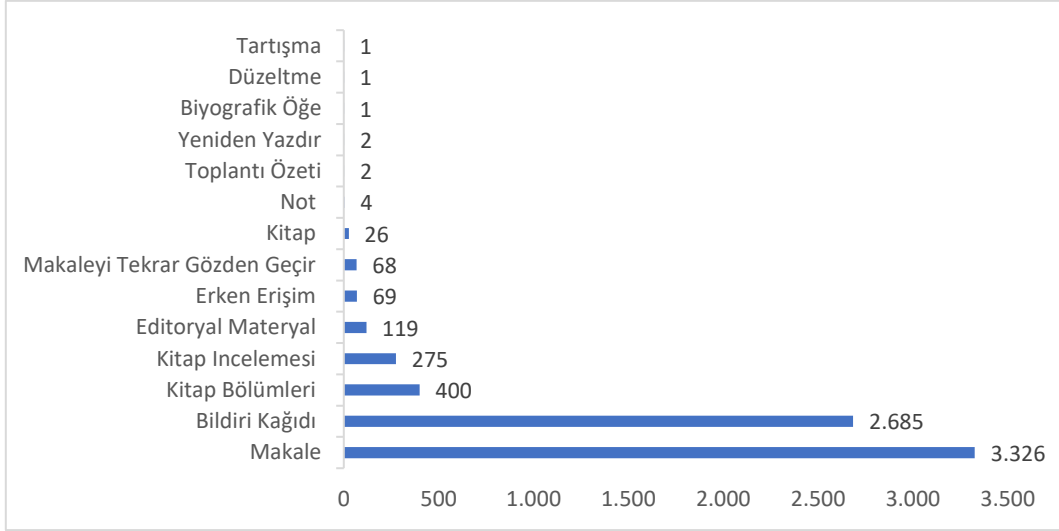
3.2.3. Bulgular

Çalışmanın temel amacı uluslararası yazında “Bölgesel Kalkınma” ve uygulamalarının yer aldığı çalışmaların bibliyometrik temada incelenmesidir. Parametreleri oluşturulan çalışmanın ilk olarak yıllar itibariyle yayınlanan dokümanlarının dağılımı Şekil 1’de yer almaktadır. Şekil 1’e göre, “Bölgesel Kalkınma” uygulamalarıyla ilgili olarak ilk yayın 1979 yılında yapılmış olup bu yayın “Kentsel Büyüme ve Hinterlant Örnek İncelemesi Bölgesel Kalkınma” üzerine yapılan kitap bölümü çalışmasıdır (Lindstrom, 1979). Alanında yapılan ilk uluslararası yayına en çok atıfta bulunan yazar “Peter Nijkamp” olmuştur. 2015 yılında en büyük çıkışı yakaladığı ve bu alanda yapılan akademik yayınların sayısının arttığı gözlenmektedir. Ancak incelenen çalışmaların 2016 yılında hızlı bir düşüş yaşadığı görülmektedir. Şekil 1’de de görüldüğü gibi son yıllarda azalma eğilimi yaşanmıştır. Ekonomi alanında yaşanan kriz dönemleri de küresel çapta ekonomilerin etkilenmesi sebebiyle “Bölgesel Kalkınma” alanında yayınların düşüş eğilimi yaşadığı düşünülmektedir. Özellikle son dönemde yaşanan 2019-2021 yıllarını kapsayan sağlık krizinde uluslararası ve akademik yayın dizininde etkileri gözlenebilmektedir.

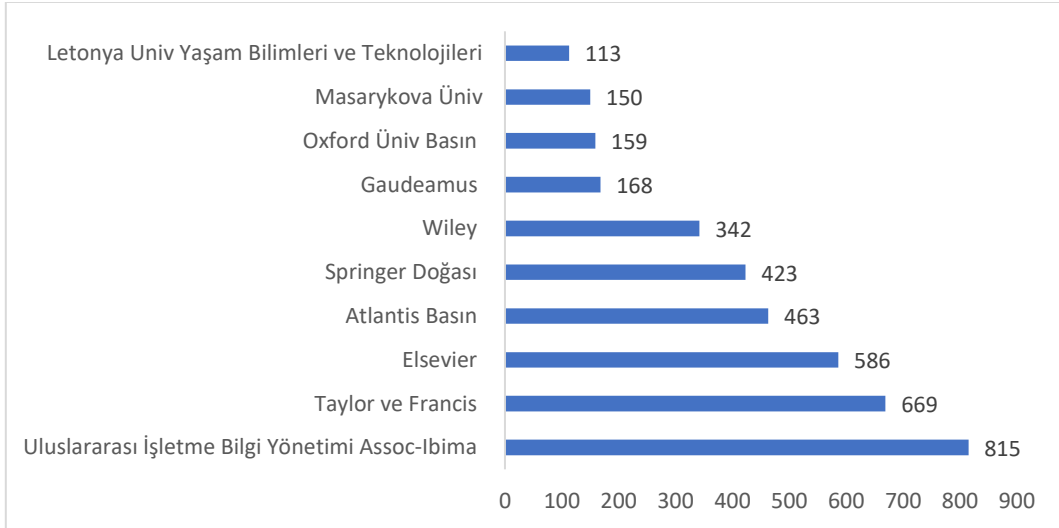
Şekil 1. Yıllara Göre Çalışma Sayısı

Çalışmada yer alan 6430 dokümanın türleri itibari ile dağılımı Şekil 2’de yer almaktadır. “Bölgesel Kalkınma” alanında çalışmalar en fazla 3326 adet ile makale türünde olduğu tespit edilmiştir. Makaleleri takip eden 2685 adet bildiri yayınları olurken, 400 adet kitap bölümü üçüncü sırada yer almaktadır. Çalışmaların diğer türleri de analize dahil edilmiştir. Ekonomi alanında yer alan “Bölgesel Kalkınma” yayınları en kapsamlı şekilde ele alınması hedeflenmiştir.

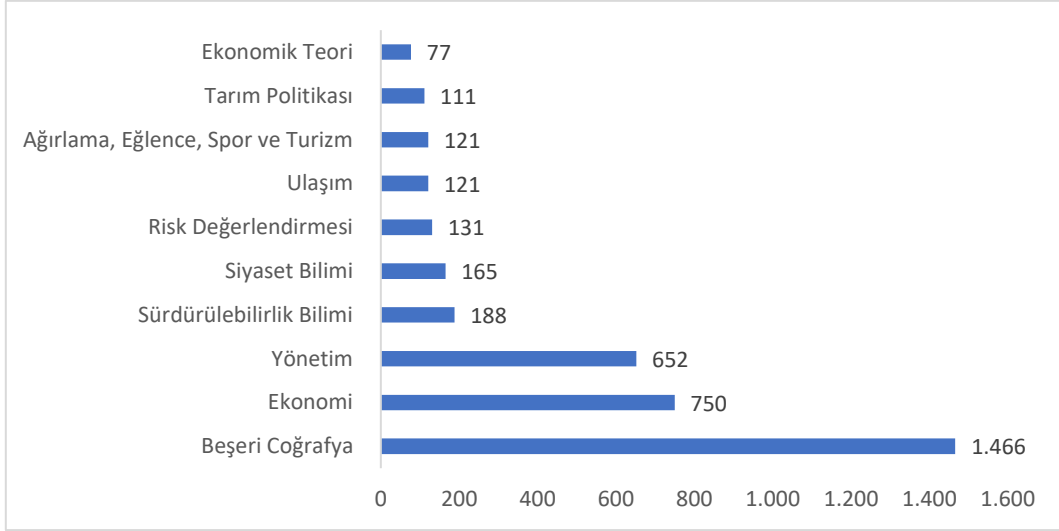
Şekil 2. Çalışma Türlerine Göre Dağılımı

Yayın kuruluşuna göre çalışma sayıları bakımından inceleme Şekil 3'te yer almaktadır. Verilere göre en fazla yayının yapıldığı uluslararası kurum, Uluslararası İşletme Bilgi Yönetimi Assoc (Ibima) 815 (%33,71) H-index'i en yüksek ilk (180) çalışma ile ilk sırada yer almaktadır. Etki faktörü en yüksek ikinci (669) dergi olan Taylor ve Francis dergisidir. Onu 586 çalışma ile (%16,03) Elsevier ve 463 çalışma ile (%10,65) Atlantis takip etmektedir. Ibima 2003 yılında kurulmuş ve 2000 yılından itibaren gelişim gösteren konferans yayınları ve e-kitap yazınlarına sahip platform olması ve en yüksek oranda yayına sahip olması H-index tarafından da tespit edilmiştir.

Şekil 3. Çalışma Sayılarına Göre İlk 10 Yayın Kuruluşu

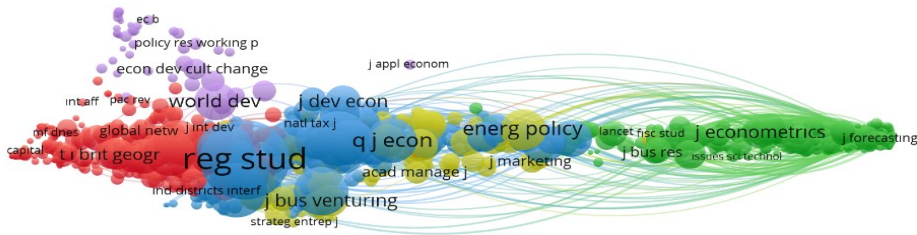
“Bölgesel Kalkınma” alanında yayınlanan uluslararası dergilerde atıf verilen konuların dağılımı Şekil 4’de yer almaktadır. İlk 10 konun yer aldığı grafikte ilk sırada Beşeri Coğrafya (1466) atfı yer alırken ikinci sırada Ekonomi (750) yer aldığı görülmektedir. Ibima’da yer alan 668 çalışmaya yapılan atıfların Beşeri Coğrafya, 650 çalışmanın Ekonomi atfına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4. Yayın Kuruluşlarının Atıf Konularına Göre Dağılımı

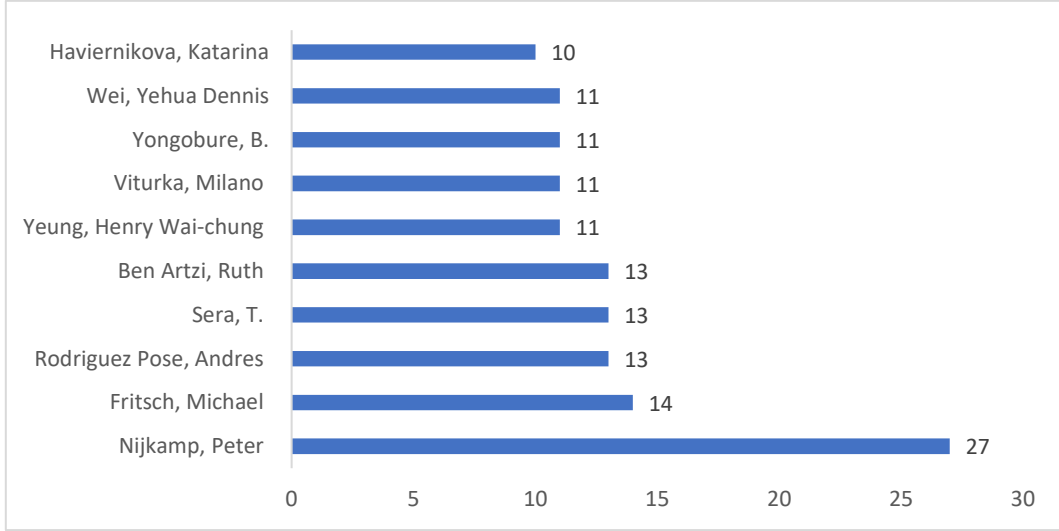
Şekil 5’de en az 50 atıf alan yayın kurumlarının ortak atıf ağ analizi görülmektedir. Balonların büyüklüğü o kurumunda yayınlanan çalışmaların almış oldukları ortak atıfların büyüklüğünü, aralarındaki çizgiler ortak atıf ilişkisini, çizgilerin kalınlığı ortak atıf konusunda güçlü iş birliği içinde olduklarını ve birbirlerine yakın ve aynı renkte olmaları ise birbirleriyle ilişkili olduklarını göstermektedir. Bu bilgilere göre, en fazla ortak atıf alan çalışmaların Reg Stud (5258) olduğu, ağırlıklı olarak mavi balon aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durumun kurumların ortak atıf konusunda güçlü iş birliği içinde oldukları analiz sonuçlarından elde edilmektedir.

Şekil 5. Yayın Kurumlarının Ortak-Atıf Analizi

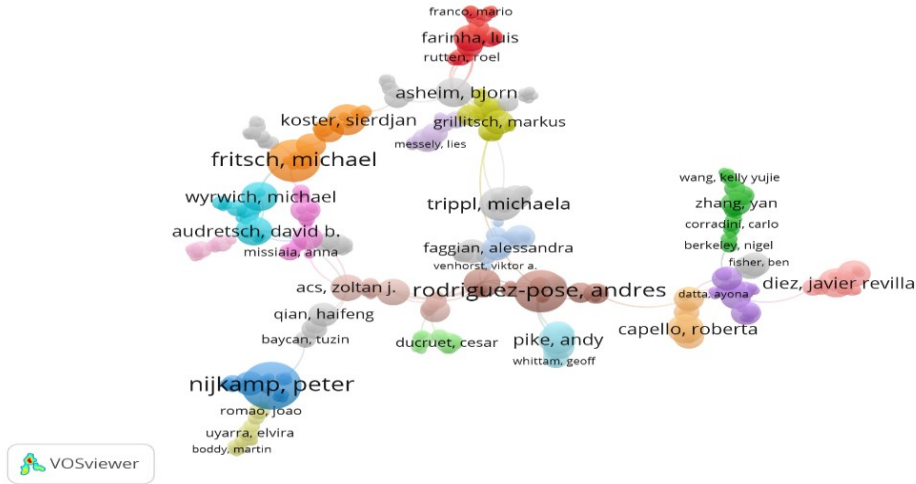
En fazla yayın yapan yazarlar Şekil 6’da yer almaktadır. Şekil 6’ya göre, çalışma kapsamında yer alan konuda 10 çalışmanın ile en fazla yayın yapan yazar “Nijkamp, Peter” olarak görülmektedir. Bu yazarı 14 çalışma ile “Fritsch, Michael”, “Rodriguez Pose, Andres”, “Sera, T”, “Ben Artzi, Ruth” ve “Yeung, Henry Wai-Chung” takip etmektedir. Yazarların birinci yazar olma durumuna göre yapılan sıralamada ilk sıra değişmemektedir. Çalışmaların ağırlıklı olarak Batı Avrupa ülke yazarları tarafından yapıldığı görülmektedir.

Şekil 6. En Fazla Çalışma Yapan İlk 10 Yazar

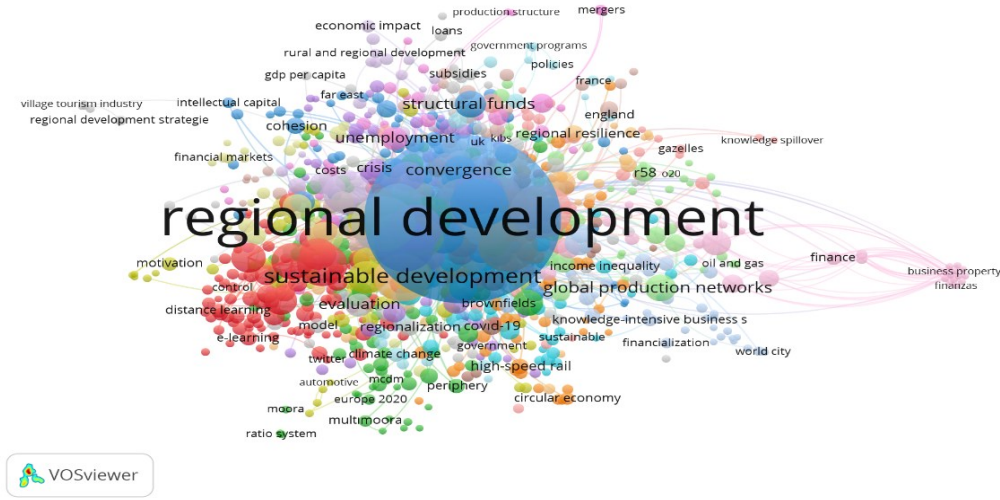
Şekil 7’de “Bölgesel Kalkınma” kapsamında en az 1 makalesi ve 1 atfı bulunan yazarların iş birliğine dayalı ağ analizi gösterilmektedir. Buna göre “Pedrogal, Diego”, “Kourentzes, Nikolaos” ve “Pavia, Jose M.” en fazla olan yazarlar olmakla birlikte; “Kourentzes, Nikolaos”, “Pedrogal, Diego” ve “Talagala, Thinga S.” öne çıkan işbirlikçi yazarlar olduğu görülmektedir. Hemen hemen her çalışmalarında ortak iş birliği ile çalışmış oldukları belirtilebilir.

Şekil 7. Ortak-Yazarlık Ağ Analizi

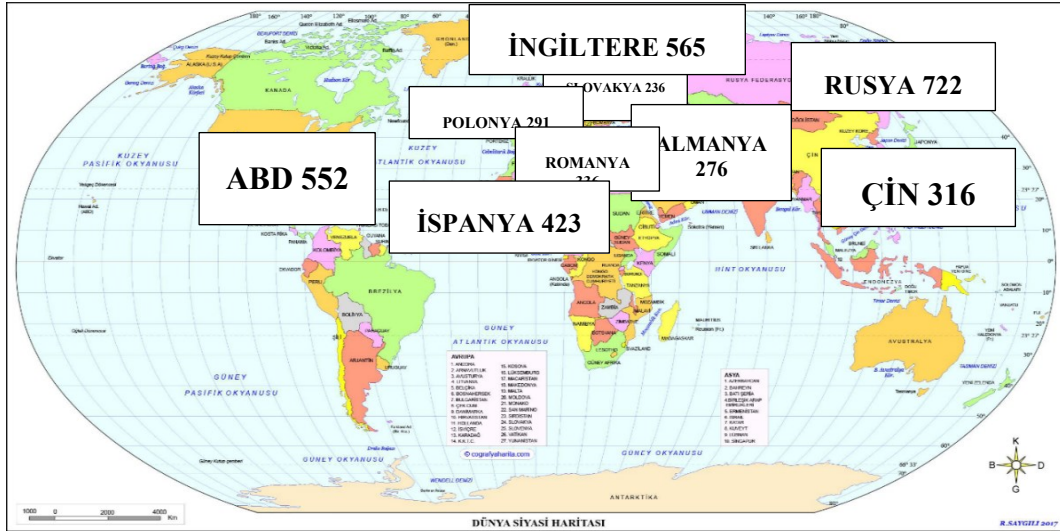
Çalışma kapsamında incelenen 6430 çalışmada kullanılmış olan anahtar kelimelerin kullanılma sıklığına ilişkin veriler Şekil 8’de yer almaktadır. Yapılan analizler sonucunda en fazla kullanılan anahtar kelimenin 1237 kere kullanımı ile “Regional Development (Bölgesel Kalkınma)” olduğu; onu 128 kez kullanımı ile “Entrepreneurship (Girişimcilik)”, 134 kez kullanımı ile “Region (Bölge)”, 119 kez kullanımı ile “Innovation (İnovasyon)”, 108 kez kullanımı ile “Regional Policy (Bölgesel Politika)” ve 112 kez kullanımı ile “China (Çin)” anahtar kelimelerinin takip ettiği analizin bulgularındandır. En sık kullanılan anahtar kelimeler dikkate alındığında, ekonomi alanında yapılan çalışmaların “Bölgesel Kalkınma” ile birlikte daha çok ele alındığı görülmektedir.

Şekil 8. En Fazla Kullanılan Anahtar Kelimelerin Ortak Kullanım Ağ Analizi

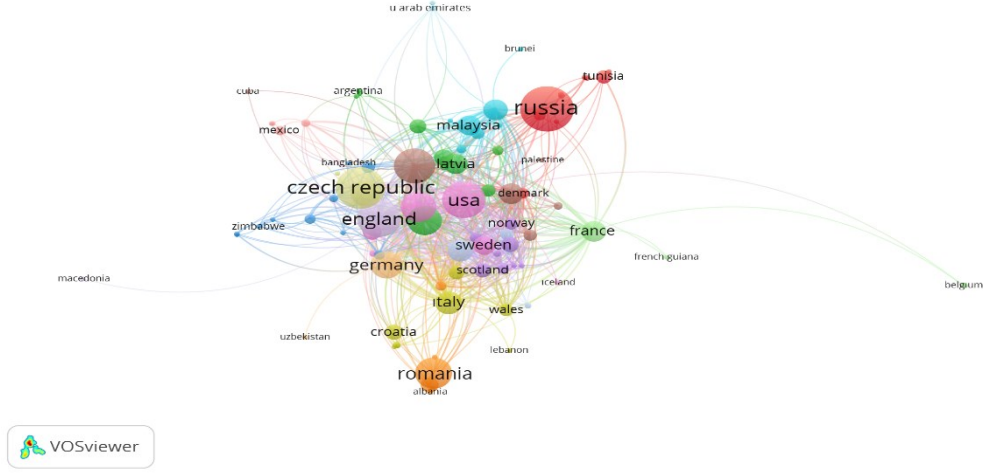
“Bölgesel Kalkınma” ve uygulamaları kapsamında yayınlanan çalışmaların yazarlarının ülkelerine göre sıralamalarına ve akademik üretkenliklerine ilk 10 ülke olarak Şekil 9’da yer verilmiştir. Yayınlanan çalışma sayılarına göre en fazla yayın yapan ülkenin 722 çalışma ile Rusya olduğu, onu 598 çalışma ile Çek Cumhuriyeti ve 565 çalışma ile İngiltere takip ettiği görülmektedir. WoS’da taranan çalışmalarda yapılmış olan atıf sayıları bakımından ülkeler incelendiğinde, en fazla atıfı 478 İngiltere’de bulunan yazarların yaptığı çalışmaların aldığını, onu 475 atıf ile ABD ve 269 atıf ile Almanya takip ettiğini ifade etmek mümkündür.

Şekil 9. Ülkelerin Akademik Üretkenlikleri

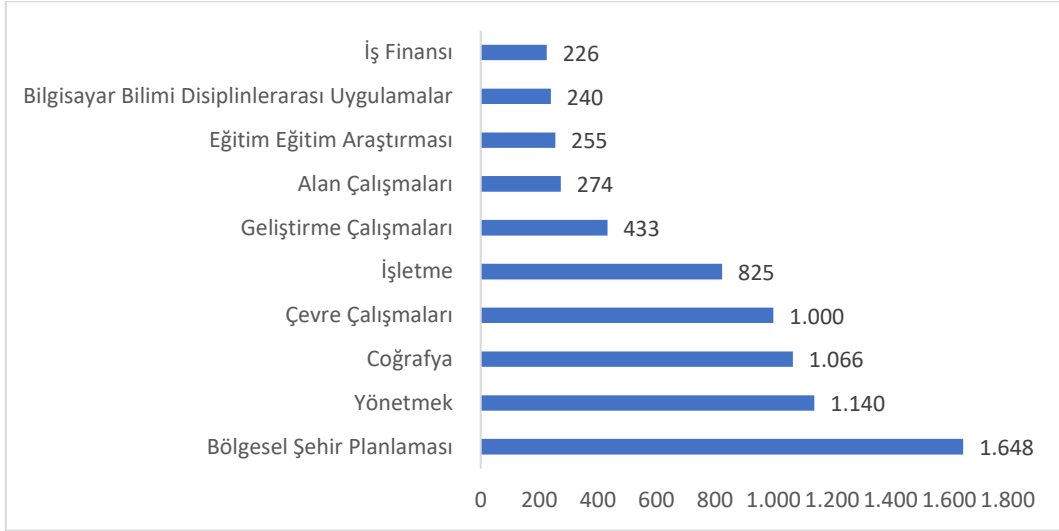
Şekil 10’de en az 1 yayını olan ve en az 1 atıf almış olan ülkelerin yaptıkları iş birliği bakımından ağ analizine yer verilmektedir. En fazla yayın yapan ilk 5 ülke sırasıyla İngiltere, ABD, İspanya, Çin ve Almanya’dır. İngiltere hemen hemen bütün ülkelerle iş birliği içerisinde olmakla birlikte en çok iş birliği yaptığı ülkeler ABD, İsviçre, Hollanda, İskoçya ve Norveç’tir.

Şekil 10. İş Birliği Yapan Ülkelerin Ağ Analizi

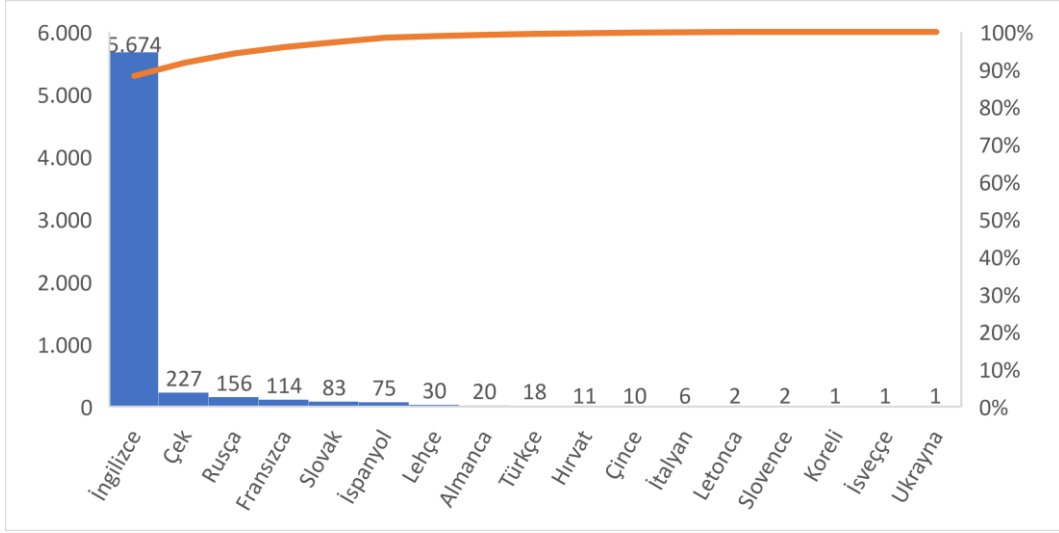
Çalışma kapsamında WoS veri tabanında taranan uluslararası çalışmalardan ekonomi alanında en fazla yapılan çalışma alanları Şekil 11’de yer verilmiştir. Çalışmaların ekonomi alanında sıklıkla kullanıldığı alanların başında 1648 çalışma ile “Bölge Şehir Planlama” gelmektedir. İş ekonomisi alanını 1140 çalışma ile “Yönetim”, 1066 çalışma ile “Coğrafya” takip etmektedir.

Şekil 11. İlk 10 Çalışma Alanı Sıralaması

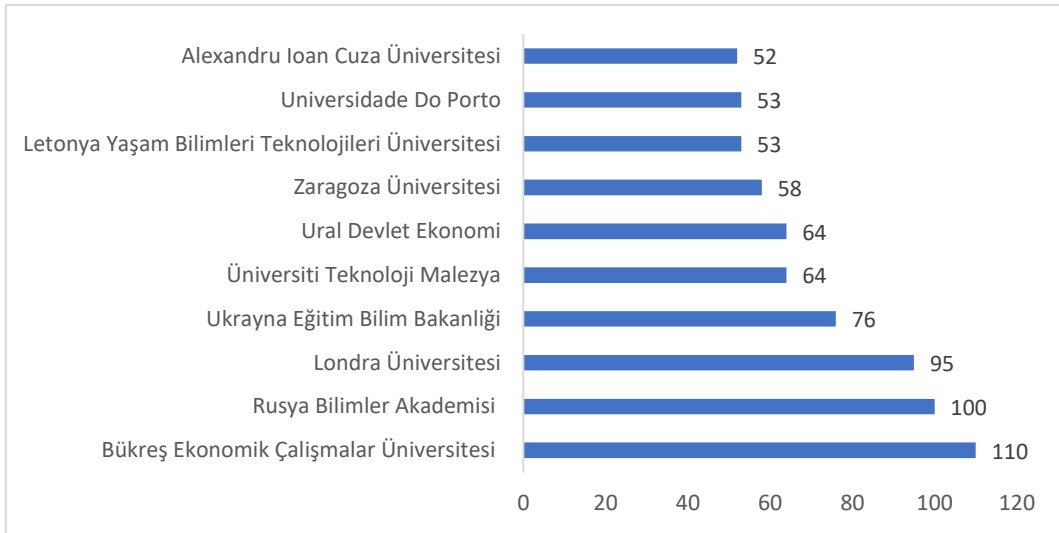
Çalışmalarda kullanılan yazım dili alanlarına Şekil 12’de yer verilmiştir. Uluslararası yayınlarda tercih edilen yazım dilinin İngilizce olmasından dolayı ilk sırayı 5674 çalışma ile İngilizce aldığı görülmektedir. İngilizceyi 227 kaynakla Çek ve 156 kaynakla Rusça takip etmektedir. Çalışmalar ülkeler bazında ele alındığında en çok yayın Rusya olduğu görülmektedir. Ancak yayım dili alanında Rusçadan çok İngilizce kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 12. Çalışmaların Yayın Dili

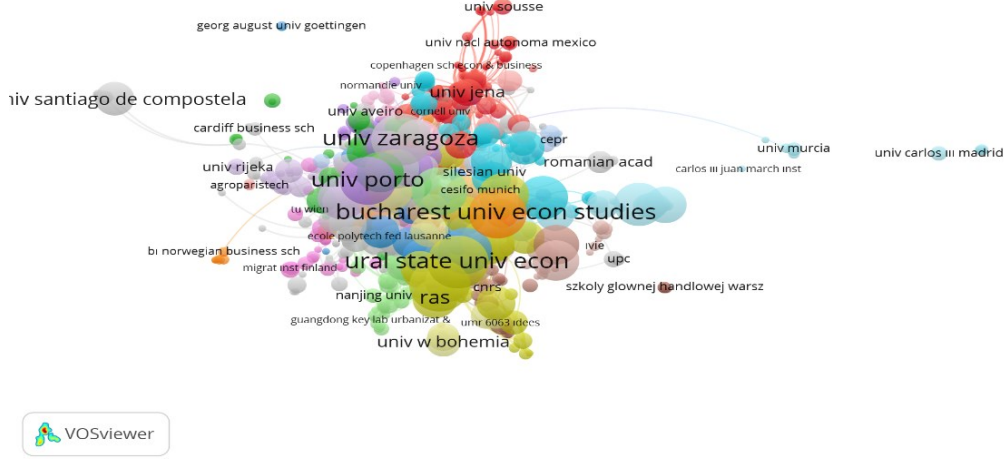
İncelenen çalışmaların kurumlara göre çalışma ve atıf sıralaması Şekil 13’de gösterilmektedir. Kurumların akademik üretkenlikleri değerlendirilirken yaptıkları yayın sayısının ve bu yayınlara yapılan atıf sayılarının dikkate alınması daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır. En çok çalışma yayınlayan kurum olarak birinci sırayı 110 çalışma ile “Bükreş Ekonomik Çalışmalar Üniversitesi” almakta; onu 100 çalışma ile “Rusya Bilimler Akademisi” ve 95 çalışma ile “Londra Üniversitesi” takip etmektedir. Atıf sayıları bakımından kurumlar incelendiğinde, en fazla atıf alan kurumun 39 atıf ile “Univ Birmingham” olduğu; ikinci sırada “Cardiff Univ”, üçüncü sırada ise “Politecn Milan” geldiği açıkça görülmektedir. Çalışma ve atıf sayısı bakımından değerlendirildiğinde, kurumlar açısından farklılıkların olduğu en önemli sonuçtur.

Şekil 13. Kurumların Akademik Üretkenlikleri

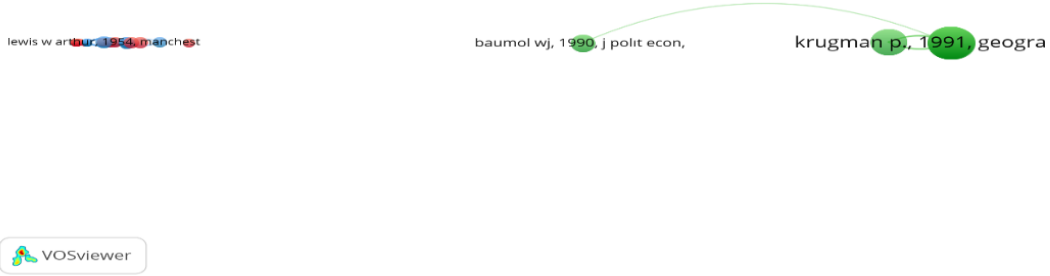
Şekil 14’te en az 1 çalışma ve 1 atfı olan kurumların iş birliği ağ analizine yer verilmiştir. En büyük düğüme sahip olan “Bükreş Ekonomik Çalışmalar Üniversitesi”, bu alanda en fazla yayın ve en fazla iş birliği yapan kurum olarak ön plana çıkmaktadır. Üniversitesinin en fazla iş birliği yaptığı kurumlar farklı renge hâkim olduğu görülmektedir.

Şekil 14. İş Birliği Yapan Kurumların Ağ Analizi

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında taranan uluslararası çalışmalardan en fazla atıf alan çalışmalara şekilde yer verilmiştir. Çalışmaların yayınlanma yılları ve yazarları incelendiğinde, ilk sırada 144 atıf ile Krugman (1991) yer aldığı görülmektedir. Krugman'ı en çok atıf ile takip eden 137 atıf ile Lucas (1988), 134 atıf ile Porter (1985) takip etmektedir. Krugman (1991) "Increasing Returns and Economic Geography" çalışmasının "Bölgesel Kalkınma" alanında bir model niteliğinde olduğu görülmektedir.

Şekil 15. En Fazla Atıf Alan Çalışmalar

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma, ekonomi alanında önde gelen uluslararası dergilerde "Bölgesel Kalkınma" ve uygulamalarını konu alan çalışmaların bibliyometrik olarak incelenmesi ve ağ analizleriyle ilişkilerin ortaya çıkartılması amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda, analizler en etkili veri tabanlarından biri olan WoS'da taranan ve araştırma sonucunda ulaşılmış olan 6430 çalışma üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ekonomi alanında "Bölgesel Kalkınma" açısından yayınlara genel bir bakış açısı sağlanmış ve uluslararası literatürdeki eğilimleri belirleme imkânı sunulmuştur.

Yazarın bilgisi dahilinde, başlıklar, anahtar kelimeler ve özetler kullanılarak ekonomi alanında bölgesel kalkınma üzerine yapılan yayınlara dayanan bu analiz, ekonomi disiplninde yürütülen bu tür çalışmaların genel türü niteliğindedir. Çalışmanın amacı 1979'dan 2023'e kadar uluslararası arenada ekonomi alanında "Bölgesel Kalkınma" konusunda son 44 yıllık süreçte yapılan "Web of Science (WoS)" tabanında kayıtlı tüm araştırmayı gözden geçirmektedir. "Bölgesel Kalkınma" konulu tüm alanların kayıtlı olduğu çalışma evreninden toplam 6430 bilimsel rapordan oluşan bir örneklem ile bibliyometrik analiz yapılmıştır. Ayrıca, çalışma uluslararası bağlamda

“Bölgesel Kalkınma” ile ilgili önceki bibliyometrikleri çalışmalarını ele almıştır. Önceden ele alınan çalışmaların dışlama yanlılığından mustarip olması nedeniyle sonuçlar birbirinden farklıdır ve makale türü seçilerek arama yapıldığı görülmektedir. En çarpıcı olanı, en üretken yazarların ve dergilerin bölgesel kalkınma konusunda en çok atf yapılan yazarlar olmamasıdır. Bu çalışmanın sonuçları ön hazırlık olarak kabul edilmeli ve daha fazla analiz geliştirilmelidir. Analiz sonucunda, en önemli yayınların yıllar önce Krugman, Lucas ve Porter tarafından yazılmış olmasına rağmen, “Bölgesel Kalkınma” ekonomide hala önemli bir çalışma konusu olduğunu doğrulamaktadır. “Bölgesel Kalkınma” çalışmalarında en önemli yayınların ve yazarların sıralanması, analiz edilen ekonomi konuları arasında çok fazla çeşitlilik ortaya koymuştur. Uluslararası yayın dizini alanında; “Bölgesel Kalkınma” konusunda, “Beşerî Coğrafya, Ekonomi ve Yönetim” konuları ön plana çıkmıştır.

Elde edilen sonuçların, ekonomi öğrencileri arasında bölgesel kalkınma kavramının tanımlanması ve ölçülmesi konusundaki tartışmalarda önemli bir ses olacağı umulmaktadır. Sonuçlarımız genel anlamda önceki çalışmalara benzer görünse de analize girsek, sonuçlarımızın farklı olduğu görülmektedir.

- Değerlendirme tekniğine göre yapılan analizlere göre; çalışmaların yayınlanma yıllarına bakıldığında, çalışmaların büyük çoğunluğunun 2015 yılında çıkış yakalamış olduğu tüm dünyada uygulanmaya başlamasıyla birlikte bu alanda yapılan akademik yayınların sayısının arttığı görülmektedir. İncelenen çalışmaların özellikle de 2017 yılı itibariyle artış gösterdiği belirtilebilir. Galeano-Barrera vd., (2022), uluslararası bölgesel kalkınma konulu çalışmasında makale çalışmalarının 2000 yılından itibaren ele alarak 2017 yılında Scopus ve 2014 yılında Lens gibi platformlarda artış gösterdiğini ve 2019 yılı sonraki dönemi dahil etmediği görülmektedir. Demirgil ve Çelikkaya (2019), çalışmalarında sadece Türkiye uzantılı makale türünü dahil ederek 1996-2017 yılları arasındaki çalışmaları ele aldığı görülmektedir. Çalışmalarında makale türünde artış 2014 yılı itibari ile başladığı belirtilmektedir.
- Yayın kuruluşları göre çalışma sayıları bakımından incelendiğinde “Uluslararası İşletme Bilgi Yönetimi Assoc (Ibima)” 815 (%33,71) H-index’i en yüksek ilk (180) çalışma ile ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda “Bölgesel Kalkınma” alanında çalışma yapan yayın kuruluşlarının yıllar içerisinde değiştiğini görmek mümkündür.
- “Bölgesel Kalkınma” alanında yayınlanan uluslararası dergilerde atf verilen konuların dağılımında ilk sırada Beşerî Coğrafya (1466) atfı yer alırken ikinci sırada Ekonomi (750) yer aldığı görülmektedir. İlişki tekniği açısından dergilerin ortak atf ağ analizi, ortak yazarlık ağ analizi, birlikte kullanım ağ analizi, iş birliği yapan ülkelerin ve kurumların ağ analizi ve en fazla atf yapılan makalelerin atf ağ analizi yapılmıştır. Dergilerin ortak atf ağ analizi sonucunda en fazla ortak atf alan çalışmaların Reg Stud (5258) olduğu görülmektedir. Ayrıca en fazla yayın yapan yazar “Nijkamp, Peter” olarak görülmektedir. Galeano-Barrera vd., (2022), çalışmasında Scopus’da Lardon, S.; Lens’de Andre Torre; WoS’da Medeiros, E. olarak belirtmiştir. “Bölgesel Kalkınma” alanında çalışma yapan yazarların yıllar içerisinde değiştiğini görmek mümkündür.
- Yapılan analizler sonucunda en fazla kullanılan anahtar kelimenin 1237 kere kullanımı ile “Regional Development (Bölgesel Kalkınma)” olduğu; onu 128 kez kullanımı ile “Entrepreneurship (Girişimcilik)”, 134 kez kullanımı ile “Region (Bölge)”, 119 kez kullanımı ile “Innovation (İnovasyon)”, 108 kez kullanımı ile “Regional Policy (Bölgesel Politika)” ve 112 kez kullanımı ile “China (Çin)” anahtar kelimelerinin takip ettiği analizin bulgularındandır. Galeano-Barrera vd., (2022), “Territory” kelimesi ile “Region” kelimelerine dikkat çekmiştir. Çalışmaların anahtar kelimeleri farklılıklar barındırorsa da yıllar itibariyle çalışma alanlarının farklı öneme sahip olması etkili olduğu düşünülmektedir.
- Ülkeler bazında değerlendirildiğinde ise; yayınlanan çalışma sayılarına göre en fazla yayın yapan ülkenin 722 çalışma ile Rusya olduğu, onu 598 çalışma ile Çek Cumhuriyeti ve 565 çalışma ile İngiltere takip ettiği görülmektedir. En fazla atfı 478 İngiltere’de bulunan yazarların yaptığı makalelerin aldığını, onu 475 atf ile ABD ve 269 atf ile Almanya takip ettiğini ifade etmek mümkündür. Ülkelerin yaptıkları iş birliği bakımından ağ analizine yer verilmektedir. En fazla yayın yapan ilk 5 ülke sırasıyla İngiltere, ABD, İspanya, Çin ve Almanya’dır. İngiltere hemen hemen bütün ülkelerle iş birliği içerisinde olmakla birlikte en çok iş birliği yaptığı ülkeler ABD, İsviçre, Hollanda, İskoçya ve Norveç’tir. Galeano-Barrera vd., (2022), Scopus’da Fransa, Lens’de İtalya, WoS’da İspanya en fazla makale yapan ülke olduğunu belirtmiştir. Sürdürülebilir kalkınma olarak nitelendirilen “Bölgesel Kalkınma” süreç ve altyapı ile değerlendirildiği kavramsal çerçevede belirtilmiştir. Bir diğer önemli sonuç en çok yayın yapan ülke Rusya olarak görülmektedir. Fakat en çok atf alan ülke İngiltere olarak görülmektedir. Yapılan çalışmaların bu açıdan farklılığı konuyu ele alış ve çalışma iş birlikleri açısından değerlendirilmektedir.

- Bir diğer önemli sonuç, en çok çalışma yayınlayan kurum “Bükrüş Ekonomik Çalışmalar Üniversitesi”, “Rusya Bilimler Akademisi” ve “Londra Üniversitesi” olarak tespit edilmiştir. Galeano-Barrera vd., (2022), Scopus’da “Russian Academy of Sciences”, Lens’de “University of Bologna”, WoS’da ise “Russian Academy of Sciences” kurumlarına dikkat çekmektedir. Çalışmaların sıklıkla “Rusya Bilim Akademisi’nin” yayınladığını belirtmek mümkündür.

Yapılan analizler sonucunda en fazla kullanılan anahtar kelimelerin “Bölgesel Kalkınma, Girişimcilik, Bölge” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kullanılan bu anahtar kelimeler, gelecekte ekonomi alanında gerçekleşecek olan bölgesel uygulamaları ve araştırmalarının eğilimleri için önemli bir fikir sunmaktadır.

Bu çalışmada en önemli kısıtı WoS oluşturmaktadır. Analize dâhil edilen çalışmalar WoS veri tabanından seçilmiştir. “Bölgesel Kalkınma” konulu yapılan çalışmaların bölgesel sınırlandığı ya da Scopus ve/veya diğer veri tabanlarını da dahil ederek mukayeseli farkındalığının ele aldığı görülmüştür. Gelecekte yapılacak çalışmaların veri tabanlarını çoğaltmak ya da konuları birleştirerek yapılması önerilebilir. Aynı zamanda en fazla kullanılan anahtar kelime, en çok yayın yapan ve en çok atıf alan dergi, yazar, kurum ve ülke gibi konularda daha farklı sonuçlara ulaşılabilir. Bununla birlikte, bu çalışma kapsamı dışında farklı anahtar kelimeler kullanılarak farklı sonuçlara ulaşılması mümkündür. Bir başka kısıt olan belge türü olarak tüm çalışmaları dahil ederek analizi gerçekleştirmemizdir. Son olarak, WoS veri tabanında kategori kısıtlaması yapılmaksızın bu çalışmada kullanılan anahtar kelimelerle birlikte kullanıldığı çalışmaların sorgulanması neticesinde farklı sonuçlara ulaşılacaktır.

YAZARLARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Amin, A. (1999). An institutional perspective on regional economic development. *International Journal of Urban and Regional Research*, 23(2), 365-378.
- Artsın, M. (2020). Bir metin madenciliği uygulaması: VOSviewer. *Eskişehir Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi B-Teorik Bilimler*, 8(2), 344-354.
- Bastian, M., Heymann, S. ve Jacomy, M. (2009). Gephi: an open source software for exploring and manipulating networks. *In proceedings of the international aaai conference on weblogs and social media*, 3(1), 361- 362.
- Benckendorff, P. (2009). Themes and trends in australian and new zealand tourism research: a social network analysis of citations in two leading journals (1994-2007). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 16(1), 1-15.
- Benckendorff, P. ve Zehrer, A. (2013). A network analysis of tourism research. *Annals of Tourism Research*, 43(0), 121-149.
- Bonilla, C., Merigó, J.M. ve Torres-Abad, C. (2015). Economics in Latin America: A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 105(0), 1239-1252.
- Bordieu, P. (1975). Sociology of science. *Annu. Rev. Sociol.*, 1(1), 203-222.
- Bornmann, L. ve Haunschild, R. (2016). Overlay maps based on mendeley data: the use of altmetrics for readership networks. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 67(12), 3064-3072. <https://doi.org/10.1002/asi.23569>.
- Broadus, R. N. (1987). Toward a definition of “bibliometrics”. *Scientometrics*, 12(5-6), 373-379.

- Callon, M., Courtial, J. P. ve Laville, F. (1991). Co-word analysis as a tool for describing the network of interactions between basic and technological research: the case of polymer chemistry. *Scientometrics*, 22(0), 155–205.
- Carvalho, M. M., Fleury, A. ve Lopes, A. P. (2013). An overview of the literature on technology road mapping (TRM): Contributions and trends. *Technological Forecasting and Social Change, Elsevier*, 80(7), 1418-1437.
- Catullo, J. C. (2007). Enfoque de desarrollo territorial; instituto nacional de tecnología agropecuaria inta Argentina. *Buenos Aires Argentina*, 1(1), 1–20.
- Cepal, N. U. (2020). *Desarrollo territorial*. <https://www.cepal.org/es/temas/desarrollo-territorial> adresinden 22 Mart 2022 tarihinde alınmıştır.
- Chen, C. (2003). *Mapping scientific frontiers: The quest for knowledge visualization*. Springer Berlin/Heidelberg Germany.
- Chen, C. (2006). CiteSpace II: detecting and visualizing emerging trends and transient patterns in scientific literature. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(3), 359–377.
- Chiriboga, M. (2010). *Desarrollo rural territorialy gobernanza de los recursos naturales reflexiones en los andes*. lima gtz/uica: moy- obamba peru.
- Chun, H. ve Jian, M. (2012). A bibliometric study of financial risk literature. *A Historic Approach Applied Economics*, 44(20), 2827-2839.
- Ciolac, R., Adamov, T., Iancu, T., Popescu, G., Lile, R., Rujescu, C. ve Marin, D. (2019). Agritourism-a sustainable development factor for improving the “health” of rural settlements. *Case Study Apuseni Mountains Area, Sustainability*, 11(31), 1467.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., ve Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382–1402.
- Cole, F. ve Eales, N. (1917). The history of comparative anatomy: Part I.—a statistical analysis of the literature. *Science Progress (1916-1919)*, 11(44), 578-596.
- Çelikkaya, S. ve Demirgil, H. (2019). Bölgesel kalkınma üzerine hazırlanan lisansüstü tezlere yönelik bibliyometrik bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 746-763.
- Depren, A., Kartal, M.T. ve Kılıç Depren, S. (2018). Borsalarda oynaklık üzerine yayınlanmış akademik çalışmaların bibliyometrik analizi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi-Bspad*, 2(6), 1-15.
- Demirgil, H. ve Çelikkaya, S. (2019). Bölgesel kalkınma çalışmalarında ortak yazarlık ve atıf ağlarının sosyal ağ analizi ile incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 17(4), 296-315. <http://dx.doi.org/10.11611/yead.571612>
- Ding, Y. (2011). Scientific collaboration and endorsement: Network analysis of coauthorship and citation networks. *Journal of Informetrics*, 5(1), 187-203.
- Eraydın, A. (2004). Bölgesel kalkınma kavram, kuram ve politikalarında yaşanan değişimler. *Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu*, 1(1), 126-143.

- Flandoli, A. M. B. ve Romero-Riaño, E. (2020). The role of gamification in the environmental awareness: A bibliometric review intellectual structure evolution. *Prism. Soc.*, 30(1), 161–185.
- Frenken, K. ve Hoekman, J. (2014). Spatial scientometrics and scholarly impact: A review of recent studies, tools, and methods. Y. Ding, R. Rousseau ve D. Wolfram (Ed.), *Measuring scholarly impact* içinde (127–146).
- Galeano-Barrera, C. J., Arango -Ospina, M. E., Mendoza -García, E. M., Rico-Bautista, D. ve Romero-Riaño, E. (2022). Exploring the evolution of the topics and research fields of territorial development from a comprehensive bibliometric analysis. *Sustainability*, 14(0), 6515. <https://doi.org/10.3390/su14116515>.
- Gil-Quintana, J., Santoveña-Casal, S. ve Riaño, E.R. (2021). Realfooders influencers on instagram: From followers to consumers. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 21(18), 1624-1635.
- Grant, J., Cottrel, R., Cluzeau, F. ve Fawcett, G. (2000). Evaluating “payback” on biomedical research from papers cited in clinical guidelines. *Applied Bibliometric Study BMJ*, 320-1107.
- Gurpur, S., Kamthan, M. ve Tiwari, V. (2021). A bibliometric analysis of research trends of inter linkages between disaster management and law. *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1–18.
- Gutiérrez-Portela, F., Almenares-Mendoza, F., Calderón-Benavides, L. ve Romero-Riaño, E. (2021). Prospectiva de seguridad de las redes de sensores inalámbricos. *Rev. UIS Ing.* 20(1), 189–202.
- Hall, M. C. (2011). Publish and perish? bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management*, 32(1), 16–27.
- Ho, H. C. ve Ho, Y. S. (2015). Publications in dance field in arts & humanities citation index: A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 105(2), 1031–1040. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1716-1>.
- Ho, M. T., Le, N. T., Ho, M. T. ve Vuong, Q. H. (2022). A bibliometric review on development economics research in Vietnam from 2008 to 2020. *Quality & Quantity*, 56(1), 2939–2969. <https://doi.org/10.1007/s11135-021-01258-9>.
- Imani, B., Mirezati, S. Z. ve Saberi, M. K. (2019). A bibliometric analysis of international journal of nursing studies (1963–2018). *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1-14.
- İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye’de sinemayı konu alan doktora tezleri üzerine bibliyometrik bir çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 1(21), 31-50.
- Kartal, M. T. (2018). Türkiye’de faizsiz bankacılık alanında yayınlanmış tezlerin analizi. *Maliye ve Finans Yazıları*, 110(0), 175-198.
- Kuhn, T.S. (2019). *La estructura de las revoluciones científicas; fondo de cultura económica*. pedregal Mexico.
- Kumral, N. (2006). Bölgesel rekabet gücünü arttırmaya yönelik politikalar. *TEPAV Sempozyum*, 114(1).
- Köseoğlu, M. A., Sehitoglu, Y. ve Parnell, J. A. (2015). A bibliometric analysis of scholarly work in leading tourism and hospitality journals: the case of Turkey. *Anatolia*, 26(3), 359–371.
- Krugman, P. (1991). Increasing returns and economic geography. *Journal of Political Economy*, 3(1), 483-499.
- Lindstrom, D. (1979). City and hinterland - case-study of urban-growth and regional-development - miller,rb. *Journal of Economic History*, 39(4), 1069-1070.

- Lu, K. ve Wolfram, D. (2012). Measuring author research relatedness: A comparison of word-based, topic-based, and author cocitation approaches. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(10), 1973–1986.
- Martinez, H., Jaime, M. ve Camacho, J. (2012). Relative absorptive capacity: A research profiling. *Scientometrics*, 92(12), 657–674.
- Mcallister, J. T., Lennertz, L. ve Atencio Mojica, Z. (2022). Mapping a discipline: a guide to using vosviewer for bibliometric and visual analysis. *Science and Technology Libraries*, 41(3), 319–348. <https://doi.org/10.1080/0194262X.2021.1991547>.
- Mccain, K. W. (1990). Mapping authors in intellectual space: A technical overview. *Journal of the American Society for Information Science*, 41(6), 433–443.
- Mccain, K. W. (1991). Mapping economics through the journal literature: An experiment in journal cocitation analysis. *Journal of the American Society for Information Science*, 42(4), 290–296.
- Merigó, J. M., Mas-Tur, A., Roig-Tierno, N. ve Ribeiro-Soriano, D. (2015). A bibliometric overview of the journal of business research between 1973 and 2014. *Journal of Business Research*, 68(12), 2645–2653.
- Muhuri, P. K., Shukla, A. K. ve Abraham, A. (2019). Industry 4.0: A bibliometric analysis and detailed overview. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, 78, 218–235.
- Mulet-Forteza, C., Genovart-Balaguer, J., Mauleon-Mendez, E. ve Merigó, J. M. (2019). A bibliometric research in the tourism, leisure and hospitality fields. *Journal of Business Research*, 101(1), 819–827.
- Neely, K. (2005). The evolution of performance measurement research: developments in the last decade and a research agenda for the next. *International Journal of Operations and Production Management*, 25 (20), 1264- 1277.
- Norton, M. J. (2001). *Introductory concepts in information science*. Nj: Information today, medford.
- Onyancha, O. B. (2018). Mapping collaboration and impact of library and information science research in Sub-Saharan Africa, from 1995 to 2016. *Library Management*, 39(6/7), 349-363. <https://doi.org/10.1108/LM-06-2017-0059-y>.
- Orduña-Malea, E. ve Costas, R. (2021). Link-based approach to study scientific software usage: The case of VOSviewer. *Scientometrics*, 126(9), 8153–8186. <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04082-y>.
- Porter, A., Kongthon, A. & Lu, J.C. (2002). Research profiling: Improving the literature review. *Scientometrics*, 53(12), 351–370.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics, *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Ramos-Rodríguez, A. R. ve Ruiz-Navarro, J. (2004). Changes in the intellectual structure of strategic management research: a bibliometric study of the strategic management journal, 1980-2000. *Strategic Management Journal*, 25(10), 981–1004.
- Ranaboldo, C. (2006). *Identidad cultural y desarrollo territorial rural*. rimisp_territorios con identidad cult., 1–18. https://www.rimisp.org/wp-content/files_mf/135938091514.pdf adresinden 14 Mayıs 2022 tarihinde alınmıştır.
- Rusydiana, A. S., Rahardjo, S. ve Soeparno, W. S. (2021). Mapping research on halal logistics using vosviewer. *Library Philosophy and Practice*, 0(0),1-14.

- Santos, G., Marques, C. S. ve Ferreira, J. J. (2018). A look back over the past 40 years of female entrepreneurship: mapping knowledge networks. *Scientometrics*, 115(2), 953–987. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2705-y>.
- Schejtman, A. ve Berdegué, J.A. (2004). Desarrollo territorial rural; rımp—centro latinoamericano para el desarrollo rural. *Bogotá Colombia*, 2(1), 46-58.
- Scott, A. J. (2000). Economic geography: The great half-century. 24(1), 483-504.
- Seeber, M., Cattaneo, M., Meoli, M. ve Malighetti, P. (2019). Self-citations as strategic response to the use of metrics for career decisions. *Research Policy*, 48(2), 478–491.
- Sengupta, I. N. (1992). Bibliometrics, informetrics, scientometrics and librametrics: An overview. *Libri*, 42(2), 75-98.
- Standar, A. ve Kozera, A. (2019). The role of local finance in overcoming socioeconomic inequalities in polish rural areas. *Sustainability*, 11(1), 5848.
- Taccone, A. (2020). I laboratori di ricerca per lo sviluppo del territorio. *ArcHistor*, 7(1), 1480–1495.
- Tomaszewski, R. (2020). Application of bibliometric analysis to letters journals in organic chemistry. *The Serials Librarian*, 79(1–2), 91–106. <https://doi.org/10.1080/0361526X.2020.1760185>.
- Torre, A. (2015). Théorie du développement territorial. *Géographie Économie Société*, 17(2), 273–288.
- Trivedi, G. (2019). Visualization and scientometric mapping of global agriculture big data research. *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1–14.
- Trotta, D. ve Garengo, P. (2018). *Industry 4.0 key research topics: A bibliometric review*. 2018 7th international conference on industrial technology and management (ICITM), (s. 113-117).
- Thelwall, M. (2008). Bibliometrics to webometrics. *Journal of Information Science*, 34(4), 605-621.
- Van Eck, N. ve Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523–538. <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>.
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2022). *VOSviewer manual version 1.6.18. cwts meaningful metrics*. CWTS meaningful metrics. https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.8.pdf adresinden 29 Mart 2022 tarihinde alınmıştır.
- Van Raan, A. F. J. (2004). Measuring science. H. F. Moed, W. Glänzel ve U. Schmoch (Ed.), *Handbook of quantitative science and technology research* içinde (s. 19–50).
- Yamanaka, G. K., Campos, M. V., Roble, O. J. ve Mazzei, L. C. (2021). Esport: A state-of-the-art review based on bibliometric analysis. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3547–3555. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.06480>.
- Yavan, N. (2007). Bölge Bilimi'nin gelişiminde coğrafyacıların rolü. *Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi*.
- Zhao, L., Tang, Z. ve Zou, X. (2019). Mapping the knowledge domain of smart-city research: A bibliometric and scientometric analysis. *Sustainability*, 11(23), 6648. <https://doi.org/10.3390/su11236648>.
- Zupic, I. ve Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429–472.

- Wagstaff, A. ve Culyer, A. J. (2012). Four decades of health economics through a bibliometric lens. *Journal of Health Economics*, 31(12), 406-439 <http://dx.doi.org/10.1016/j.jhealeco.2012.03.002>.
- Wang, X., Liu, M., Li, Q. ve Gao, Y. (2017). A Bibliometric analysis of 15 years of research on open educational resources. *proceedings of the 25th international conference on computers in education. south island: new zealand: asia-pacific society for computers in education*. http://icce2017.canterbury.ac.nz/proceedings_main adresinden 29 Mart 2022 tarihinde alınmıştır.
- Wang, X., Xu, Z. ve Dzitac, I. (2019). Bibliometric analysis on research trends of international journal of computers communications & control. *International Journal of Computers Communications & Control*, 14(5), 711–732.
- White, H. D. ve Griffith, B. C. (1981). Author cocitation: a literature measure of intellectual structure. *Journal of the American Society for Information Science*, 32(3), 163–171.
- White, H. D. ve McCain, K. W. (1998). Visualizing a discipline: an author co-citation analysis of information science, 1972-1995. *Journal of the American Society for Information Science*, 49(4), 327–355.
- Quintá, F. X. A., González, R. C. L. ve Arce, X. C. M. (1970). Los servicios avanzados de internet: Nuevas oportunidades para el desarrollo de los territorios rurales. *An. Geogr. La Univ. Complut.* 38(12), 271–287.